

Hemställningsmotion 344

Renlund m.fl.: Om beviljande av arbetslöshetsersättning och vuxenstudiepenning till företagare

Till Riksdagen

Problemet med att företagare, enskilda yrkesutövare, ansvariga bolagsmän i kommanditbolag och företagarfamiljer som äger minst 50 % av aktierna i sitt företag, är i en betydligt sämre ställning vad gäller rätt till arbetslöshetsersättning och studiepenning än övriga grupper i samhället, har påtalats från olika håll men utan resultat. Nu då arbetslösheten också inom dessa grupper tilltar från dag till dag, måste åtgärder med det snaraste vidtas.

Enligt gällande regler har en företagare ingen som helst rätt till förtjänstbunden arbetslöshetsersättning så länge företaget inte är upplöst. En 55-årig arbetslös löntagare kan via FPA få ersättning som är oberoende av makans/makens inkomster och kan vid 60 års ålder ansöka om arbetslöshetspension. Detta gäller inte en företagare. Företagare har inte heller möjligheter till annat än vuxenstudiepenningens grunddel ifall han vill omskola sig eller förkovra sig i sitt yrke.

En arbetsgrupp vid social- och hälsovårdsministeriet avgav ett betänkande i frågan 31.12.1991 (arbetsgruppspromemoria 1991: 24), innehållande åtgärdsförslag för att avskaffa de största bristerna. Inga säkra uppgifter finns emellertid om planerna på ett verkställande. Bristerna är inte ett problem enbart för de arbetslösa företagarna, utan på sikt också för hela nationalekonomin. Regeringen har ju vinnlagt sig om att skapa möjligheter för den öppna sektorn att fungera, men ifrågavarande brister avskräcker från startande av nya företag.

Med hänvisning till ovanstående föreslår undertecknade högaktingsfullt att riksdagen måtte hemställa

att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att företagare jämställs med övriga i fråga om arbetslöshetsersättning och vuxenstudier.

Helsingfors den 14 februari 1992

Boris Renlund
Håkan Nordman

Margareta Pietikäinen
Henrik Lax
Jan-Erik Enestam

Håkan Malm
Henrik Westerlund

Renlund ym.: Työttömyyskorvauksen ja aikuisopintorahan myöntämisestä yrittäjille

Eduskunnalle

Eri tahoilla on korostettu — tosin tuloksetta — ongelmaa, joka aiheutuu siitä, että yrittäjät, kommandiittiyhtiöiden vastuulliset yhtiömiehet ja vähintään 50 % yrityksensä osakkeista omistavat yrittäjäperheet ovat huomattavasti muita yhteiskunnallisia ryhmiä heikommassa asemassa työttömyyskorvaus- ja opintorahaoikeuden osalta. Kun työttömyys nyt lisääntyy päivä päivältä myös näissä ryhmissä, toimenpiteisiin on ryhdyttävä mitä pikimmin.

Voimassa olevien säännösten mukaan yrittäjällä ei ole minkäänlaista oikeutta ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, jos yritystä ei ole lopetettu. Työtön 55-vuotias palkansaaja voi Kansaneläkelaitoksen kautta saada puolisonsa tuloista riippumatonta korvausta, ja hän voi 60 vuoden iässä hakea työttömyyseläkettä. Tämä ei koske yrittäjiä. Yrittäjällä ei myöskään ole mahdollisuutta saada muuta kuin aikuisopintorahan perusosaa siinä tapauksessa, että hän haluaa kouluttaa itseään uudelleen tai parantaa ammatitaitoaan.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön työryhmä antoi asiaa koskevan mietinnön 31.12.1991 (työryhämämietintö 1991:24), johon sisältyi toimenpideehdotuksia suurimpien puutteiden korjaamiseksi. Mitään varmoja tietoja ei kuitenkaan ole suunnitelmista näiden ehdotuksien toteuttamiseksi. Puutteet eivät ole pelkästään työttömien yrittäjien, vaan pidemmällä aikavälillä koko kansantalouden kannalta ongelmallisia. Hallitus on pyrkinyt luomaan avoimelle sektorille toimintaedellytyksiä, mutta kyseiset puutteet saavat mahdolliset uusien yritysten käynnistäjät luopumaan aikeistaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi välittömästi toimenpiteisiin yrittäjien saattamiseksi yhdenvertaisiksi muiden kanssa suhteessa työttömyyskorvaukseen ja aikuisopintorahaan.

Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 1992

**Boris Renlund
Håkan Nordman**

**Margareta Pietikäinen
Henrik Lax
Jan-Erik Enestam**

**Håkan Malm
Henrik Westerlund**